

Supplement 1, 2000

Evidence Based Practice Information Sheets for Health Professionals

ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับนักวิชาชีพด้านสุขภาพ

การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (Appraising Systematic Reviews)

เอกสารนี้ครอบคลุมในประเด็นต่อไปนี้

- การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคืออะไร
- คุณภาพของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ
- การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ
- ส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบอย่างมี
 วิจารณญาณ
- คำถามการทบทวน
- การสืบค้นงานวิจัย
- เกณฑ์การคัดเลือก
- การประเมินงานวิจัยอย่างมีวิจารณญาณ
- การสังเคราะห์ข้อมูล
- ความคล้ายคลึงกันของการศึกษา
- การรายงานและให้ข้อเสนอแนะ
- การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบอย่างมีวิจารณญาณ

ชุดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนบุคลากรสุขภาพที่ต้องการจะใช้หลักฐาน
เชิงประจักษ์ในการปฏิบัติและใช้ชุดการปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถาบันโจแอนนาบริกส์

แปลโดย รองศาสตราจารย์ ดร.วิลาวณย์ พิเชิธรเสถียร

Translated by Associate Professor Dr. Wilawan Picheansathian

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคืออะไร

เอกสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงทศวรรษนี้ มีผลทำให้บุคลากรสุขภาพไม่สามารถติดตามอ่านเอกสารเหล่านี้ได้หมด นอกจากนี้ยังพบว่าผลการวิจัยบางครั้งได้ผลตรงข้ามกัน ทำให้ยากที่จะแน่ใจได้ว่า สิ่งที่ปฏิบัติในคลินิกอยู่นั้นเป็นไปตามหลักฐานจากผลการวิจัย จากสถานการณ์นี้จึงจำเป็นที่จะต้องรวบรวมผลงานวิจัยที่ผ่านมา การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบจึงตอบสนองต่อความต้องการนี้ โดยการสรุปองค์ความรู้จากงานวิจัยในเรื่องเดียวกันอย่างรอบคอบและปราศจากความลำเอียง วิธีการทบทวนนี้เป็นการรวบรวมงานวิจัยจำนวนมากสรุปเป็นเอกสารชุดเดียว ขั้นตอนหนึ่งของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคือ การประเมินคุณภาพอย่างมีวิจารณญาณ ในกรณีที่ม้งานวิจัยจำกัดหรือไม่มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การทบทวนจะเป็นการสรุปหลักฐานที่ดีที่สุดและเป็นปัจจุบันในเรื่องที่กำหนด การทบทวนดังกล่าวไม่เพียงแต่ให้หลักฐานที่ดีที่สุดในการตัดสินใจทางคลินิก แต่ยังช่วยระบุงานวิจัยที่ควรทำต่อไปด้วย

คุณภาพของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการดูแลสุขภาพ จึงต้องใช้วิธีการที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับที่คาดหวังให้มีในทุกงานวิจัย คุณภาพของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและคุณค่าของงานจึงขึ้นกับวิธีการที่ใช้ในการทบทวนเพื่อลดความเสี่ยงต่อความผิดพลาดและความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น การใช้วิธีการที่ชัดเจนและเข้มงวดนี้ทำให้การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบแตกต่างจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั่วไป

อย่างก็ตามคุณภาพของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์มีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพของงานวิจัยแต่ละชิ้นงานก่อนที่จะนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ในการปฏิบัติทางคลินิก ส่วนใหญ่มีการเขียนเกี่ยวกับการประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบว่าจะทำอย่างไรดีที่สุด ในขณะที่มีความแตกต่างกันบ้างในแง่ที่จะทำให้สำเร็จได้อย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกันในองค์ประกอบหลักของการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ ตารางที่ 1 สรุปคำถามที่พบบ่อยเมื่อประเมินการทบทวนเหล่านี้

การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบควรทำด้วยวิธีการที่เข้มงวดเช่นเดียวกับการทำวิจัย การทบทวนต้องทำตามแผนงานที่วางไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างชัดเจน ซึ่งเอกสารวิธีการที่ใช้นี้จะเป็นเครื่องบ่งบอกว่าการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบสามารถทำซ้ำได้โดยผู้ทบทวนคนอื่น นอกจากนี้วิธีการทบทวนยังต้องสามารถประเมินได้ องค์ประกอบหลักของขั้นตอนการทบทวนมีดังนี้

- การกำหนดคำถามการทบทวน
- การสืบค้นรายงานอย่างกว้างขวางครอบคลุม

- การประเมินงานวิจัยเพื่อคัดเลือกเข้ามาทบทวน
- การประเมินงานวิจัยอย่างมีวิจารณญาณ
- การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากแต่ละงานวิจัย
- การรายงานผลและให้ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของเครื่องมือที่ใช้ประเมินอย่างมีวิจารณญาณ
ข้อความต่อไปนี้เป็นคำถามที่พบบ่อยในระหว่างการประเมินการทบทวนอย่างมีวิจารณญาณที่ได้จากแบบ
ตรวจสอบรายการการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบที่ได้รับการตีพิมพ์

จุดเน้น	คำถามที่เฉพาะเจาะจง
คำถาม	มีการระบุจุดมุ่งหมายของการทบทวนที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่ คำถามการทบทวนชัดเจนและระบุไว้หรือไม่
การสืบค้นหลักฐาน	การสืบค้นหลักฐานทำอย่างครอบคลุมกว้างขวางหรือไม่ สืบค้นหลักฐานโดยใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสมและมีการค้นหาจากแหล่งอื่นที่มีความสำคัญหรือไม่
การคัดเลือกงานวิจัย	ทำการคัดเลือกงานวิจัยอย่างไร มีการรายงานเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยหรือไม่
การประเมินอย่างมี วิจารณญาณ	มีการประเมินความเที่ยงตรงของงานวิจัยที่คัดเลือกมาหรือไม่ ความเที่ยงตรงของงานวิจัยได้รับการประเมินอย่างเหมาะสมหรือไม่ มีการรายงานเกณฑ์ของความเที่ยงตรงหรือไม่
ความเหมือนของกลุ่มและ การจัดกระทำ	การจัดกระทำมีความใกล้เคียงมากพอที่นำมารวมกันได้หรือไม่ เหตุผลที่แสดงความแตกต่างระหว่างงานวิจัยมีการอธิบายหรือไม่
การสังเคราะห์ข้อมูล	ผลการวิจัยแต่ละรายงานมีการรวมกันอย่างเหมาะสมหรือไม่ มีการรายงานวิธีการที่ใช้ในการรวมผลงานวิจัยเข้าด้วยกันหรือไม่
การรายงานวิธีการ	มีการรายงานวิธีการทบทวนหรือไม่
การสรุปข้อค้นพบ	มีการเสนอบทสรุปข้อค้นพบหรือไม่ มีการเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไปหรือไม่ บทสรุปสนับสนุนข้อมูลที่น่าเสนอหรือไม่

คำถามการทบทวน

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบควรกำหนดคำถามที่อธิบายไว้อย่างชัดเจน คำถามที่เฉพาะเจาะจงจะกำหนดทิศทางการทบทวน ซึ่งคำตอบของคำถามเหล่านี้จะหาได้จากวรรณกรรมที่ทบทวนได้ โดยทั่วไปคำถามจะระบุถึงประชากรที่สนใจศึกษา การจัดการกระทำ(การทดลอง) กลุ่มเปรียบเทียบหรือควบคุม และผลลัพธ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิผล องค์ประกอบของคำถามเหล่านี้ใช้ในการพิจารณาว่าการวิจัยแบบใดจึงจะตอบคำถามนี้ได้ ตัวอย่างเช่น การทบทวนสนใจการวิจัยที่ศึกษากับผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีปากเป็นแผลจากผลของยาเคมีบำบัด

อย่างไรก็ตามในบางหัวข้อเช่น การพัฒนา cutting edge ซึ่งมีงานวิจัยในเรื่องจัดการกระทำนี้จำกัดหรือเรื่องที่มีกรอบแนวคิดกว้างมาก การทบทวนอาจจะมุ่งเน้นที่การสรุปหลักฐานเท่าที่มีอยู่ทั้งหมด การทบทวนนี้อาจจะต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการกระทำมากกว่า 1 วิธี อาจจะเกี่ยวกับบุคคลหลายประเภทและอาจจะใช้การวัดผลลัพธ์หลายแบบในการประเมินประสิทธิผล การทบทวนที่กว้างขวางแบบนี้มักจะมีจุดมุ่งหมายที่การสรุปความรู้ที่มีอยู่ทั้งหมดในหัวข้อนั้นและให้ข้อมูลที่สำคัญในการชี้แนะการวิจัยที่ควรทำต่อไป

แม้จะไม่มีขอบเขตของการทบทวน ก็จำเป็นต้องมีจุดเน้นที่ชัดเจน ซึ่งที่ดีที่สุดคือการกำหนดเป็นคำถามการทบทวน จากแนวคิดนี้ องค์ประกอบแรกของการประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบอย่างมีวิจยฐานคือการถามว่า

- คำถามการทบทวนชัดเจนและระบุไว้หรือไม่

การสืบค้นงานวิจัย

ส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคือการกำหนดแหล่งของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สนใจ คำว่า”ระบบ”ใช้เพื่อมุ่งเน้นที่การค้นหาอย่างเป็นระบบ วัตถุประสงค์แรกของการค้นหาคือการเข้าถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สมบูรณ์เท่าที่จะทำได้ และเพื่อช่วยกระบวนการนี้จะต้องกำหนดวิธีการสืบค้นเช่นเดียวกับขั้นตอนอื่นในกระบวนการทบทวน วิธีการสืบค้นจะต้องมีหลักฐานที่ให้ข้อมูลเพียงพอที่คนอื่นจะสามารถตรวจสอบคุณภาพได้

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เช่น MEDLINE, CINAHL, PsycLit, Embase, Cochrane Library, และ Current content นอกจากนี้ ยังอาจใช้ฐานข้อมูลอื่นอีกขึ้นกับเรื่องที่ทำกรทบทวน รายชื่อบรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิงท้ายรายงานวิจัยใช้ในการสืบค้นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากที่สุด บุคคลอ้างอิงและสถาบันวิชาชีพอาจจะช่วยเป็นแหล่งให้สืบค้นงานวิจัยที่พลาดไป งานวิจัยที่ไม่ได้ตีพิมพ์หรืองานวิจัยที่กำลังดำเนินการ

คำถามที่จะถูกถามเมื่อทำการประเมินการสืบค้นในการทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบได้แก่

- มีการใช้วิธีการสืบค้นอย่างกว้างขวางครอบคลุมหรือไม่
- มีการสืบค้นฐานข้อมูลที่เหมาะสมหรือไม่ และมีการสืบค้นจากแหล่งที่สำคัญอื่นหรือไม่

เกณฑ์การคัดเลือก

เกณฑ์การคัดเลือกเป็นสิ่งที่กำหนดคำถามการทบทวน ซึ่งมีรูปแบบเชิงปฏิบัติการ เกณฑ์การคัดเลือกนี้ใช้ในการเลือกว่างานวิจัยแบบใดจึงจะเลือกเข้ามาใช้ในการทบทวนและงานวิจัยแบบใดไม่เลือก การที่กำหนดเกณฑ์นี้ก่อนการทบทวน จึงช่วยลดความเสี่ยงต่อการลำเอียงโดยผู้ทำในระหว่างขั้นตอนการคัดเลือก การเลือกงานวิจัยเพื่อการทบทวนจะขึ้นอยู่กับประชากรที่ศึกษา การจัดกระทำ ผลลัพธ์และวิธีการวิจัยมากกว่าผลการวิจัย

เช่นเดียวกับการทำวิจัยแบบปฐมภูมิ การทบทวนมีการกำหนดขอบเขตและคำถามการทบทวนเพื่อป้องกันถึงสิ่งที่สนใจ เกณฑ์การคัดเลือกให้ความชัดเจนถึงจุดที่สนใจ ธรรมชาติและขอบเขตของการทบทวน เกณฑ์นี้อธิบายถึงประชากรที่สนใจ การจัดกระทำและการเปรียบเทียบหรือการควบคุมและผลลัพธ์ที่วัด นอกจากนี้เกณฑ์การคัดเลือกยังกำหนดถึงรูปแบบการวิจัยที่การทบทวนนั้นต้องการสรุป เช่น การวิจัยรูปแบบที่มีการสุ่มและมีกลุ่มควบคุม(randomized controlled trials:RCT) เกณฑ์นี้ใช้ในการพิจารณาว่า ประชากรที่ศึกษา การจัดกระทำ และผลลัพธ์ที่วัดในการวิจัยนั้นเป็นไปตามจุดสนใจของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบหรือไม่

คำถามหลักที่จะถามเมื่อจะทำการประเมินคุณภาพเกณฑ์การคัดเลือกในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคือ งานวิจัยถูกคัดเลือกอย่างไร

การประเมินงานวิจัยอย่างมีวิจารณญาณ

ส่วนที่สำคัญหนึ่งของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคือการประเมินความเที่ยงตรงของงานวิจัย เหตุผลของการประเมินนี้ก็เพื่อคัดเลือกเอางานวิจัยที่มีคุณภาพต่ำกว่าออกไป ซึ่งจะทำให้ความเสี่ยงต่อความผิดพลาดและความลำเอียงในผลการทบทวนลดลง การประเมินความเที่ยงตรงของงานวิจัยหมายถึงการพิจารณาวิธีการที่ใช้ระหว่างการศึกษาว่าน่าเชื่อถือพอที่จะทำให้การประเมินการจักระทำนั้นถูกต้อง การประเมินไม่ได้ดูที่รูปแบบการเขียนหรือการนำเสนอ แต่เน้นที่รายละเอียดในรูปแบบการวิจัย สำหรับ RCT การประเมินอย่างมีวิจารณญาณเน้นที่ความผิดพลาดของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ 4 ประเด็นได้แก่ ความคลาดเคลื่อนในการเลือก ความคลาดเคลื่อนในการดำเนินการทดลอง ความคลาดเคลื่อนในการขาดหายไปจากการวิจัย และความคลาดเคลื่อนจากการวัดผลลัพธ์

ความคลาดเคลื่อนในการเลือก เกี่ยวข้องกับวิธีการที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างและการปกปิดหรือปิดบังตัวอย่างว่าเข้ากลุ่มใดจนกระทั่งกำหนดให้ได้รับการจัดกระทำ การสุ่มและการปกปิดหมายถึงการที่ส่วนนี้ของการวิจัยเป็นอิสระจากอิทธิพลใดๆของคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ

ความคลาดเคลื่อนในการดำเนินการทดลอง หมายถึง การกระทำต่อตัวอย่างที่ศึกษาที่แตกต่างไปจากการจัดกระทำที่กำลังประเมินผล ซึ่งสามารถป้องกันได้โดยการปกปิดหรือปิดบังไม่ให้รู้ว่าตัวอย่งนั้นอยู่กลุ่มใดตลอดการวิจัย

ความคลาดเคลื่อนในการขาดหายไปจากการวิจัย หมายถึง ความแตกต่างระหว่างกลุ่มในแง่ที่จำนวนตัวอย่างที่ศึกษาหลุดออกหรือหายไปจากการวิจัย โดยที่การหายไปนี้มีผลทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย

ความคลาดเคลื่อนจากการวัดผลลัพธ์ หมายถึง ความแตกต่างในการวัดผลลัพธ์ ซึ่งป้องกันได้โดยการปกปิดไม่ให้ผู้วัดรู้ว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นอยู่กลุ่มใด

การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบใกล้เคียงกับการประเมินอย่างมีวิจารณญาณที่ทำการทบทวน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพวิธีการที่ใช้ในการวิจัย

คำถามที่ควรถามขณะประเมินว่าผู้ทบทวนประเมินคุณภาพวิธีการที่ใช้ในการวิจัยคือ คุณภาพของงานวิจัยได้รับการประเมินอย่างเหมาะสมหรือไม่

การสังเคราะห์ข้อมูล

จุดมุ่งหมายของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบคือ การสรุปผลจากงานวิจัยที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ผลรวมของการประเมินประสิทธิผลของการจัดกระทำหรือการรักษา ขึ้นกับชนิดของข้อมูลและคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งทำโดยการวิเคราะห์เม-ต้า การวิเคราะห์เม-ต้าเป็นการวิเคราะห์ทางสถิติถึงผลจากงานวิจัย 2 รายงานหรือมากกว่า การวิเคราะห์เม-ต้าจะให้กรอบของการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการวัดที่เหมือนกันจากงานวิจัยที่นำมาเปรียบเทียบที่นำเสนออย่างเป็นระบบ และเมื่อเป็นไปได้ เป็นการรวมผลของการจัดกระทำ การสังเคราะห์ผลจากงานวิจัยที่แตกต่างกัน ทำได้โดยการแปลงผลงานวิจัยแต่ละรายงานให้อยู่ในระดับการวัดเดียวกันแล้วใช้การวิเคราะห์สถิติที่เป็นมาตรฐาน การวิเคราะห์เม-ต้ามีประโยชน์เมื่อหลายงานวิจัยให้ประเด็นเหมือนกัน ซึ่งนำไปสู่การรวมผล นอกจากนี้ยังมีประโยชน์เมื่องานวิจัยมีขนาดเล็กและไม่มีอำนาจการทดสอบผลของการจัดกระทำ การรวมงานวิจัยเข้าด้วยกันจะเพิ่มขนาดตัวอย่างและอำนาจการทดสอบ

คำถามที่ควรถามเมื่อประเมินว่าผลของการวิจัยแต่ละงานถูกสังเคราะห์ในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบอย่างไร คือ

- งานวิจัยรวมกันอย่างไร
- ผลของการวิจัยรวมกันอย่างเหมาะสมหรือไม่

ความคล้ายคลึงกันของการศึกษา

การวิเคราะห์เม-ต้าไม่ใช่เมื่อการวิจัยนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องประชากรที่ศึกษา การจัดกระทำ หรือการวัดผลลัพธ์ เมื่อประเมินผลการทดลองในแต่ละการวิจัยแล้วพบว่ามีความต่างกัน การรวมผลการวิจัย เหล่านี้เพื่อให้ได้ค่าเฉลี่ยของผลการทดลองนั้นจะไม่มี ความหมาย เช่นเดียวกับการรวมผลการวิจัยจะไม่ทำเมื่อ พบว่าการวัดผลลัพธ์ต่างกันหรือทำการศึกษา กับประชากรต่างกัน

สุดท้ายคือ หากผลการวิจัยในแต่ละการศึกษาต่างกันก็ไม่ควรรวมกัน โดยการวิเคราะห์เม-ต้า เนื่องจากการรวม ผลที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้ผลเฉลี่ยอาจจะล้มเหลวในการแสดงถึงความแตกต่างของผลลัพธ์ คำถามที่เกิดขึ้น เมื่อประเมินว่างานวิจัยแต่ละเรื่องที่น่ามาทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบนั้นมีความคล้ายคลึงกันมาก พอที่จะรวมผลการวิจัยเข้าด้วยกันโดยใช้การวิเคราะห์เม-ต้ามีดังนี้

- ประชากรในการวิจัยที่แตกต่างกันนั้นคล้ายคลึงกันหรือไม่
- การวิจัยแต่ละงานนั้นใช้วิธีการจัดกระทำเหมือนกันหรือไม่
- ผลลัพธ์ที่ใช้พิจารณาประเมินประสิทธิผลของการจัดกระทำเหมือนกันหรือไม่
- เหตุผลของความแตกต่างระหว่างงานวิจัยมีการอธิบายหรือไม่

การรายงานและให้ข้อเสนอแนะ

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเป็นความพยายามทางวิทยาศาสตร์ วิธีการที่ใช้ในการทบทวน จะต้องรายงานโดยให้รายละเอียดเพื่อให้สามารถทำการทบทวนซ้ำได้และประเมินขั้นตอนอย่างมีวิจารณญาณ ได้ วิธีการที่ใช้ในการรายงานข้อค้นพบการวิจัยนำมาใช้ในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเช่นกัน สิ่ง ที่ต้องรายงานคือ คำถามการทบทวน เกณฑ์การคัดเลือก การสืบค้น วิธีการที่ใช้ในการสังเคราะห์แต่ละ งานวิจัย และข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้

คำถามที่ควรถามเมื่อประเมินรายงานการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบมีดังนี้

- วิธีการทบทวนมีการอธิบายอย่างชัดเจนหรือไม่
- คำถามการทบทวนระบุชัดเจนและชัดเจนหรือไม่
- การสืบค้นมีรายงานไว้หรือไม่
- เกณฑ์การคัดเลือกมีรายงานไว้หรือไม่
- เกณฑ์การประเมินงานวิจัยมีรายงานไว้หรือไม่
- วิธีการที่ใช้ในการรวมการวิจัยมีการรายงานไว้หรือไม่

บทสรุป ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้เพื่อการวิจัยและการปฏิบัติทางคลินิกควรตั้งอยู่บนข้อค้นพบที่ ได้จากการทบทวน คำถามที่ควรถามเมื่อประเมินข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของการทบทวนวรรณกรรมอย่าง เป็นระบบมีดังนี้

- มีการนำเสนอบทสรุปข้อค้นพบหรือไม่

- มีการนำเสนอทิศทางที่ควรทำวิจัยต่อไปหรือไม่
- ข้อเสนอแนะได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลที่น่าเสนอหรือไม่

ตารางที่ 2 การประเมินการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบอย่างมีวิจารณญาณ

คำถาม	คำถามการทบทวนชัดเจนและชัดเจนหรือไม่
การสืบค้น	การสืบค้นงานวิจัยทำอย่างครอบคลุมกว้างขวางหรือไม่ สืบค้นหลักฐานโดยใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสมและมีการค้นหาจากแหล่งอื่นที่มีความสำคัญหรือไม่
เกณฑ์การคัดเลือก	งานวิจัยได้รับการคัดเลือกอย่างไร
การประเมินอย่างมี วิจารณญาณ	ความเที่ยงตรงของงานวิจัยได้รับการประเมินอย่างเหมาะสมหรือไม่
การสังเคราะห์ข้อมูล	งานวิจัยรวมผลกันอย่างไร ข้อค้นพบรวมกันอย่างเหมาะสมหรือไม่
ความคล้ายคลึงกันของ การศึกษา	ประชากรในการวิจัยที่แตกต่างกันนั้นคล้ายคลึงกันหรือไม่ การวิจัยแต่ละงานนั้นใช้วิธีการจัดกระทำเหมือนกันหรือไม่ ผลลัพธ์ที่ใช้พิจารณาประเมินประสิทธิผลของการจัดกระทำเหมือนกันหรือไม่ เหตุผลของความแตกต่างระหว่างงานวิจัยมีการอธิบายหรือไม่
การรายงานข้อค้นพบ	วิธีการทบทวนมีการอธิบายอย่างชัดเจนหรือไม่ คำถามการทบทวนระบุชัดเจนและชัดเจนหรือไม่ การสืบค้นมีรายงานไว้หรือไม่ เกณฑ์การคัดเลือกมีรายงานไว้หรือไม่ เกณฑ์การประเมินงานวิจัยมีรายงานไว้หรือไม่ วิธีการที่ใช้ในการรวมการวิจัยมีการรายงานไว้หรือไม่
การสรุปและข้อเสนอแนะ	มีการนำเสนอบทสรุปข้อค้นพบหรือไม่ มีการนำเสนอทิศทางที่ควรทำวิจัยต่อไปหรือไม่ ข้อเสนอแนะได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลที่น่าเสนอหรือไม่